

Helena Fišerová

**Anglické protějšky českých zájmenných předmětů dativních
(English translation counterparts of Czech pronominal dative objects)**

Bakalářská práce, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky, 60 s.

Praha, leden 2013

posudek oponenta

Předložená bakalářská práce Heleny Fišerové se věnuje divergentním překladovým korelátům českých zájmen ve funkci dativního předmětu. Autorka vychází z předpokladu, že variabilita sémantických funkcí dativních předmětů, se kterou se v češtině setkáváme, se bude s největší pravděpodobností odrážet i v různorodosti překladových protějšků anglických.

Teoretická část práce je rozdělena do čtyř základních podkapitol. V první a druhé podkapitole autorka nejprve popisuje české dativní předměty z hlediska syntaktického a sémantického (dativy vazebné a volné a jejich příslušné sémantické podtypy). Na základě studia odborné literatury následně rozebírá problematiku teoretického vymezení dativního předmětu v angličtině, na jehož základě poté podává přehled možných překladových korelátů dativů českých. Ty dělí na varianty předmětové (zahrnující předmět přímý, nepřímý a předložkový), podmětové, protějšky v podobě posesivních zájmen a na případy nulové, kdy je obsah vyjádřený českým dativním předmětem z anglického paralelního překladu vynechán. Autorka se zabývá i otázkou možnosti užití různých anglických jazykových prostředků při překládání českého dativu etického, který v angličtině nemá přímý protějšek.

Empirická kapitola shrnuje výsledky diplomantčina výzkumu provedeného na jednom stu příkladů českých vět obsahujících zájmenný dativní předmět a jejich anglickým překladovým ekvivalentům. Příklady byly excerpovány z paralelního korpusu InterCorp. V jeho rámci autorka zvolila pět různých českých prozaických textů, z nichž vybrala prvních dvacet případů zvoleného jevu. Následně takto získané příklady analyzovala z hlediska typů překladových korelátů popsaných v kapitole teoretické. Při zkoumání volby anglických překladových ekvivalentů si všimla nejen jejich syntaktické struktury, ale zaměřila se i na jejich rozbor z pohledu aktuálněčlenského.

Nejčastějším překladovým protějškem se ukázal být podmět, který se objevil v 32% zkoumaných případů. Tímto způsobem se překládaly jednak věty jednočlenné, ale i věty dvojčlenné, u nichž docházelo ke změně českého dativního předmětu na anglický podmět a českého podmětu na anglický předmět. Tyto změny byly v některých případech dány rozdíly ve slovesné valenci, v mnoha případech se však ukázaly být motivovány aktuálním členěním větným, které hraje roli i v překladech, v nichž dochází ke změně slovesného rodu. Druhým nejčastějším překladovým protějškem byla přivlastňovací zájmena v roli determinační, v nichž se však částečně ztrácí dativním předmětem vyjádřená zainteresovanost na ději, která je tak ve zkoumaných anglických větách oslabená. V necelé pětině případů českému dativnímu předmětu neodpovídal ekvivalent žádný; tato absence přímého překladového protějšku se objevovala zejména ve větách se slovesy mluvení, kdy byl v anglických větách adresát implikován pouze kontextem. V rozporu s původním očekáváním se ve vybraném subkorpusu neobjevily případy dativu etického, autorka proto provedla dodatečnou excerpci,

kteřá vřak bohuřel nepřinesla dostatečně reprezentativní vzorek, na kterém by bylo možno překladové koreláty zkoumat.

Práce je zpracována s velkou pečlivostí a přesností a podána velmi kultivovaným jazykem. Text teoretické i praktické části kapitoly je přehledně strukturován a jasně formulován; jazykové chyby lze najít zcela ojediněle a jsou povětšinou zcela marginálního rázu. Autorka prokázala nejen dobrou znalost odborné literatury, ale i schopnost samostatné metodické práce a systematické jazykové analýzy.

Závěr:

Bakalářská práce Heleny Fiřerové je velice zajímavou a pečlivě provedenou studií, která zcela splňuje požadavky na tento typ práce kladené. Bez výhrad ji proto doporučuji k obhajobě a předběžně hodnotím známkou výbornou.

Mgr. Jiřina Popelíková

V Praze dne 29. 1. 2013